

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Генетики, селекції і насінництва ім. проф. М.О. Зеленського

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

_____ Володимир

ЗАВГОРОДНІЙ

"__" _____ 2026 р.

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри

Генетики, селекції і насінництва ім.

проф. М.О. Зеленського

Протокол №__ від "__" _____ 2026 р.

Завідувач кафедри

_____ Олександр МАКАРЧУК

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП «Селекція і генетика сільськогосподарських культур»

_____ Макарчук Олександр Сергійович

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ІННОВАЦІЇ ТА УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ В АГРОНОМІЇ

Галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина

Спеціальність Н1 Агрономія

Освітня програма Селекція і генетика сільськогосподарських культур

Факультет Агробіологічний

Розробник: Жемойда В.Л., професор, кандидат сільськогосподарських наук, професор,

Спряжка Р.О., доктор філософії, старший викладач

Київ - 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна спрямована на формування знань та практичних навичок у сфері впровадження інноваційних технологій і управління аграрними проектами з урахуванням специфіки селекційної та насінницької діяльності. У процесі вивчення дисципліни студенти ознайомлюються з сучасними підходами до розробки та реалізації проектів у сільському господарстві, методами аналізу ризиків, оцінки ефективності інновацій, а також принципами трансферу технологій у галузі рослинництва. Особлива увага приділяється інноваціям у селекції сільськогосподарських культур, організації дослідницьких програм зі створення нових сортів та гібридів, а також впровадженню систем управління якістю насіннєвого матеріалу відповідно до міжнародних стандартів. Дисципліна передбачає розгляд кейсів із комерціалізації селекційних розробок, створення стартапів у сфері насінництва, а також ефективного планування процесів при забезпеченні насінням агровиробників.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь

Освітній ступінь	Другого (магістерського) ОП
Галузь знань	Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина
Спеціальність	Н1 Агрономія
Освітня програма	Селекція і генетика сільськогосподарських культур
Факультет/ННІ	Агробіологічний

Характеристика навчальної дисципліни

Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	Екзамен

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти (повний термін навчання)

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	-
Семестр	2	-
Лекційні заняття	15 год.	-
Лабораторні роботи	-	-
Практичні, семінарські заняття	15 год.	-
Самостійна робота	60 год.	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	2 год.	-
Форма контролю	Екзамен	-

Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: Мета дисципліни – формування знань із теорії та практики селекційно-насіницької роботи.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Інновації та управління проєктами в агрономії» (за їх наявності) ОК1 Методологія наукових досліджень, ОК2 Оцінка якості ґрунтів та агрохімсервіс

Набуття компетентностей

ЗК3 — Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми

ЗК5 — Здатність розробляти проєкти та управляти ними

СК1 — Здатність керувати колективом, забезпечувати розвиток персоналу, толерантно сприймати соціальні, етнічні та культурні відмінності

СК5 — Здатність розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах на основі спеціалізованих концептуальних знань, що включають сучасні наукові здобутки у сфері агрономії

Програмні результати навчання

ПРН3 — Розробляти і реалізовувати економічно значущі виробничі і дослідницькі проєкти в сфері агрономії з урахуванням наявних ресурсів та обмежень, технічних, соціальних, правових та екологічних аспектів

ПРН7 — Розробляти та реалізовувати проєкти екологічно безпечних прийомів і технологій виробництва високоякісної продукції рослинництва з урахуванням

особливостей агроландшафтів та економічної ефективності

ПРН13 — Надавати консультації з питань інноваційних технологій в агрономії

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Модуль 1. Інноваційні стратегії в селекції та насінництві												
Тема 1. Сучасні підходи в селекції, насінництві та агросервісі кукурудзи	2	-	-	3	10	15	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Особливості селекції та насінництва гетерозисних гібридів зернових культур	2	-	-	2	10	14	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Озимий ріпак: ринок, селекція та основні елементи технології вирощування	2	-	-	2	10	14	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 1	6	0	0	7	30	43	-	-	-	-	-	-
Модуль 2. Управління проектами в системі селекційно-насінницької роботи												
Тема 1. Цукровий буряк: ринок, селекція та основні елементи технології вирощування	3	-	-	4	8	15	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Робота селекційних станцій (на прикладі KWS)	2	-	-	2	8	12	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Особливості селекції, насінництва та технологічні аспекти вирощування картоплі в Україні	2	-	-	2	6	10	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Бавовник – стратегічна культура в Україні	2	-	-	-	8	10	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2	9	0	0	8	30	47	-	-	-	-	-	-
Курсовий проект (робота)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	15	0	0	15	60	90	-	-	-	-	-	-

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Сучасні підходи в селекції, насінництві та агросервісі кукурудзи	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
2	Тема 2. Особливості селекції та насінництва гетерозисних гібридів зернових культур	2
3	Тема 3. Озимий ріпак: ринок, селекція та основні елементи технології вирощування	2
4	Тема 4. Цукровий буряк: ринок, селекція та основні елементи технології вирощування	3
5	Тема 5. Робота селекційних станцій (на прикладі KWS)	2
6	Тема 6. Особливості селекції, насінництва та технологічні аспекти вирощування картоплі в Україні	2
7	Тема 7. Бавовник – стратегічна культура в Україні	2
Всього годин		15

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Процедура реєстрації інтелектуальної власності на сорти рослин	3
2	Формування ліцензійних договорів різних типів	2
3	Вимоги до суб'єктів насінництва та розсадництва	2
4	Визначення придатності сортів до вирощування у різних регіонах	2
5	Виробництво насіння батьківських форм гетерозисних гібридів. Категорії їх насіння	2
6	Створення стерильних аналогів та відновників фертильності самоzapильних ліній	2
7	Процедура сортової сертифікації	2
Всього годин		15

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Огляд біотехнологічних інновацій в селекційно-насінницькій роботі	10
2	Впровадження цифрових інструментів моніторингу (на прикладі індексу NDVI)	10
3	Розробка селекційної програми в реаліях сьогодення	10
4	Порівняльна характеристика інтенсивних та екстенсивних сортів і гібридів	6
5	Структура роботи насінницьких господарств	8

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
6	Реалізація та впровадження у виробництво нових сортів і гібридів с.-г. культур	8
7	Методики проведення сортової сертифікації із малопоширеними культурами	8
Всього годин		60

Методи навчання

Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- Усне або письмове опитування
- Співбесіда
- Тестування
- Захист лабораторних робіт
- Рейтингова оцінка / самооцінювання

Методи навчання:

- Проблемне навчання
- Практико-орієнтоване навчання
- Практичне заняття
- Лекція
- Навчання через дослідження
- Командна робота

Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 1. Інноваційні стратегії в селекції та насінництві		
Лабораторна робота. Аналіз сучасних біотехнологічних інновацій у селекції	ПРН 7, ПРН 13. Модуль спрямований на ознайомлення студентів з сучасними інноваційними підходами у селекції та насінництві сільськогосподарських культур. Студенти здобудуть знання про біотехнологічні інновації, цифрові інструменти моніторингу, а також навички розробки та впровадження селекційних програм у сучасних умовах. Вивчення інструментів та методів, таких як біотехнології, цифрові технології моніторингу (зокрема індекс NDVI), дозволить студентам ефективно планувати та реалізовувати проекти у галузі селекції і насінництва.	25
Самостійна робота. Огляд біотехнологічних інновацій в селекційно-насінницькій роботі		15
Самостійна робота. Впровадження цифрових інструментів моніторингу (на прикладі індексу NDVI)		25
Самостійна робота. Розробка селекційної програми в реаліях сьогодення		35
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Управління проектами в системі селекційно-насінницької роботи		
Лабораторна робота. Аналіз сортів та гібридів у контексті управління проектами	ПРН 3, ПРН 7. Модуль присвячений навичкам планування, реалізації та управління аграрними проектами, з особливим акцентом на селекційно-насінницьку діяльність. Студенти ознайомляться з характеристиками сортів і гібридів, структурою насінницьких господарств, а також методами впровадження нових сортів у виробництво. Вивчення інструментів управління проектами та застосування сучасних підходів забезпечить здобуття практичних навичок для реалізації інноваційних проектів у агрономії.	20
Самостійна робота. Порівняльна характеристика інтенсивних та екстенсивних сортів і гібридів		20

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Самостійна робота. Структура роботи насінницьких господарств		20
Самостійна робота. Реалізація та впровадження нових сортів і гібридів у виробництво		20
Самостійна робота. Методики проведення сортової сертифікації із малопоширеними культурами		20
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота (разом за семестр)		70
Підсумковий екзамен		30
Разом за курс		100

Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/залік)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Практичні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни. Перескладання модульних робіт допускається за наявності поважних причин у визначені кафедрою строки.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування, використання сторонніх матеріалів і несанкціонованих пристроїв під час виконання контрольних робіт, заліку або екзамену заборонено.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. Пропуски відпрацьовуються згідно з індивідуальним графіком та правилами кафедри.

Навчально-методичне забезпечення

-електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1146>);

-- Жемойда В. Л., Спряжка Р. О., Дмитренко Ю. М., Макарчук О.С., Зінченко О.А., Ковалишина Г. М., Асланян А.Г. Методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт та самостійної роботи студентів ОС "Бакалавр" ОП "Агрономія" з дисципліни «Селекція і насінництво польових культур» (розділи «Насінництво – основна ланка у підвищенні врожайності культур»). Київ: НУБіП України, 2025, 106 с.;

-- Ринок сортів і насіння: навчальний посібник / О. В. Захарчук, В. Л. Жемойда, Р. О. Спряжка, О. С. Макарчук. – Київ: НУБіП України, 2024. – 274 с.;

-- Практичне насінництво та насіннезнавство сільськогосподарських рослин: М. М. Гаврилюк, В. М. Соколов, В. Л. Жемойда. За редакцією академіка НАН України, професора В. В. Моргуну. – Навчальний посібник. м. Вінниця, 2018. 286 с.;

-- Макарчук О.С., Дмитренко Ю. М., Ковалишина Г. М., Жемойда В. Л., Ткачик С.О., Спряжка Р. О. Методичні рекомендації до виконання практичних робіт та самостійної роботи з дисципліни «Селекція і насінництво польових культур» (розділи «Селекція рослин» і «Сортознавство») для студентів освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальностей 201 «Агрономія», 202 «Захист і карантин рослин». Київ: НУБіП, 2021, 96 с.;

Рекомендовані джерела інформації

1. 1. Васильківський, С. П., Кочмарський В. С. Селекція і насінництво польових культур : підручник. Біла Церква : Миронівська друкарня, 2016. 376 с.
2. 2. Мазур О.В., Мазур О.В., Лозінський М.В. Селекція та насінництво польових культур : навчальний посібник. Вінниця : ТВОРИ, 2020. 348 с.
3. 3. Закон України «Про насіння та садивний матеріал». Редакція від 16.05.2024. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/411-15#Text>
4. 4. Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні (останніх років). <https://sops.gov.ua/derzavnij-reestr>
5. 5. Державний реєстр суб'єктів насінництва та розсадництва (останніх років). <https://sops.gov.ua/derzavnij-reestr>
6. 6. Посібник для аудиторів із сертифікації насіння: навч. посіб.; вид.друге, доопр. і допов.; відпов. за випуск чл.-кор. НААН М. Я. Кирпа. Київ: Аграрна наука, 2023. 368 с.